

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԴ Խորհրդի
2012թ. մարտի 7-ի թիվ 5/8 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմինների կողմից
վճարվող Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեով նախատեսված
սոցիալական վճարների նշանակման և վճարման նկատմամբ իրականացված
վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2011 թ.-ի ապրիլի 30-ի
թիվ 15/2 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ Սոցիալական ծառայություններ տրամադրող
տարածքային մարմինների կողմից վճարվող Հայաստանի Հանրապետության
պետական բյուջեով նախատեսված սոցիալական վճարների նշանակման և վճարման
գործընթացների ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված ընտանեկան
նպաստի և միանվագ դրամական օգնության, մինչև երկու տարեկան երեխայի խնամքի
նպաստի, երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստի նշանակման և վճարման
գործընթացներ:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ Սոցիալական ծառայություններ տրամադրող
տարածքային մարմիններ (ընտրանքային):

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակահատվածը՝ 2009 թվականի հունվարի
1-ից մինչև վերահսկողության իրականացման ժամկետի ավարտը:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 2011 թվականի մայիսի 2-ից մինչև 2011
թվականի դեկտեմբերի 30-ը:

Վերահսկողության ծավալը՝ ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել են «Նպաստ» տեղեկատվական համակարգը վարող թվով 55 տարածքային մարմիններից 18-ի՝ Կոտայքի մարզի Հրազդանի, Աբովյանի, Եղվարդի և Չարենցավանի, Արարատի մարզի Արտաշատի, Արարատ քաղաքի, Մասիսի և Վեդու, Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակի, Գավառի, Մարտունու, Սևանի և Վարդենիսի, ինչպես նաև Երևան քաղաքի Աջափնյակի, Էրեբունու, Մալաթիա-Մեքաստիայի, Կենտրոնի և Քանաքեռ-Զեյթունի գրասենյակների և բաժինների կողմից նպաստների նշանակման և վճարման, ինչպես նաև նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկում ավանդադրված գումարների փոխհատուցման գործընթացները:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել է դիտարկման և վերլուծության ձևը, ինչպես նաև՝ համապատասխանության, կատարողական և ֆինանսական վերահսկողության տեսակները:

Վերահսկողության ընթացքում ուսումնասիրվել են վերահսկվող օբյեկտներից ստացված փաստաթղթերը և տվյալները, կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր աղբյուրներից ստացված տվյալների համադրման և համեմատման մեթոդներ: Վերլուծության փուլում ամփոփվել և վերլուծության են ենթարկվել ուսումնասիրության ընթացքում ստացված նյութերն ու արձանագրված փաստերը:

Ընտրանքային կարգով ուսումնասիրվել են Կոտայքի մարզի Հրազդանի, Աբովյանի, Եղվարդի և Չարենցավանի, Արարատի մարզի Արտաշատի, Արարատ քաղաքի, Մասիսի և Վեդու, Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակի, Գավառի, Մարտունու, Սևանի և Վարդենիսի, ինչպես նաև Երևան քաղաքի Աջափնյակի, Էրեբունու, Մալաթիա-Մեքաստիայի, Կենտրոնի և Քանաքեռ-Զեյթունի սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների՝ գրասենյակների և բաժինների (այսուհետ՝ ՍՃՏԳ և ՍՃՏԲ-ների) կողմից նպաստների նշանակման և վճարման գործընթացները:

Վերահսկողության արդյունքները

1. «Ընտանեկան նպաստի և միանվագ դրամական օգնություն» ծրագրի կատարում

2009 թ.-ին ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացողների միջին թիվը կազմել է 107493 ընտանիք, ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը կազմել է 29,168,887.0 հազ. դրամ:

2010 թ.-ին ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացողների միջին թիվը կազմել է 105005 ընտանիք, ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը կազմել է 30,900,047.3 հազ. դրամ:

2011 թ.-ին ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացողների միջին թիվը կազմել է 91575 ընտանիք, ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը կազմել է 29,013,785.6 հազ. դրամ:

Դիտարկման արդյունքներով գնահատվել են ընտանեկան նպաստի նշանակման և վճարման գործընթացներում առկա ռիսկերը, այդ թվում՝ առավել ռիսկային շահառուների խմբերը, ընտանիքի անապահովության աստիճանի վրա էական ազդեցություն ունեցող գործոնները և տեղեկությունները: Ելնելով վերոնշյալից, որպես ուսումնասիրության առարկա ընտրվել են ընտանիքի անապահովության սահմանային միավորը գերազանցող՝ 30.00-ից մինչև 33.00 միավոր ունեցող բոլոր ընտանիքների (100%), ինչպես նաև ընտրանքային կարգով 33.00-ից բարձր միավոր ունեցող առանձին ընտանիքների սոցիալական անձնագրերում (այսուհետ՝ ՄԱ) պարունակվող տեղեկությունների, դրանց հիման վրա նպաստի նշանակման ճշտությունը և համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրության պահանջներին:

Ուսումնասիրության արդյունքներով հայտնաբերվել են հետևյալ խախտումները և թերությունները՝

- **Խախտվել է ՀՀ կառավարության 29.12.2005 թ. N 2317-N որոշման N 2 հավելվածի 18-րդ կետի պահանջը՝** ըստ որի կենտրոնական տեղեկատվական բազան թարմացվում է ոչ պակաս, քան ամիսը մեկ անգամ, ընդ որում, նույն հավելվածի 19-րդ կետի բ) ենթակետով ամրագրված է, որ կենտրոնական տեղեկատվական բազայում իրականացվում է հարակից բազաների մշակում և համադրում: Իրականում «Նորք» տեղեկատվավերլուծական կենտրոն» ՓԲԸ-ից պահանջվող տեղեկությունները ՄԾՏԳ-ներին և ՄԾՏԲ-երին տրամադրվել է անկանոն և զգալի ուշացումներով: Ընդ որում, ՀՀ կառավարության հիշատակված որոշմամբ հաստատված «Ընտանիքների ապահովության գնահատման» կարգի 18-րդ կետի 5-րդ ենթակետի համաձայն, նպաստառուների աշխատավարձի, ինչպես նաև աշխատանքի վարձատրությանն ուղղված այլ միջոցների չափերի ստուգումն իրականացվում է «Պառնաս» համակարգի տվյալների հիման վրա: Միաժամանակ, անհրաժեշտ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայության կողմից (այսուհետ՝ ՄԱՊԾ) յուրաքանչյուր եռամսյակ (համաձայն համապատասխան հրամանի): Այլ կերպ, նույն նախարարության ենթակայությամբ գործող՝ սոցիալական ծառայություններ մատուցող

տարածքային մարմինների և «Նորք» կենտրոնի միջև անհրաժեշտ տեղեկատվության փոխանակումը տարբեր օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ պատճառներով կատարվել են թերի և ՀՀ օրենսդրության պահանջներից շեղումներով: Մասնավորապես, 2009-2010 թվականների ընթացքում «Նորք» կենտրոնի կողմից իրականացվել է ընդամենը 5 համադրում, որոնցից մեկը 2009 թվականին՝ 2008 թվականի տվյալներով, իսկ 2010 թվականին 4-ը, որից 3-ը՝ 2009 թվականի և մեկը՝ ընթացիկ տարվա տվյալներով, իսկ 2011 թ-ին համադրման արդյունքները ստացվել են հունվար, ապրիլ, հուլիս և սեպտեմբեր ամիսներին՝ ներառելով հիմնականում 2010 թ. տվյալները: Համադրումները կատարվել են բանավոր հանձնարարականների համաձայն, իսկ դրանց արդյունքները տրամադրվել են ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը:

Արդյունքում, նպաստառու ընտանիքների անապահովության աստիճանը բնութագրող եկամուտների չափի փոփոխությունները ժամանակին չկատարելու հետևանքով արձանագրվել են ՀՀ պետական բյուջեի ծախսերի անհարկի ավելացման փաստեր, որոնք հանգեցրել են ֆինանսական միջոցների անարդյունավետ օգտագործմանը:

Այսպես, 2010 թ. ընթացքում Քանաքեռ-Զեյթունի և Կենտրոնի ՍԾՏԲ-ների կողմից անհատական (անձնավորված) հաշվառման «Պառնաս» ծրագրով 2009 թ. համակարգում հաշվառված անձանց վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվել է ընդամենը մեկ անգամ, իսկ ընթացիկ տարվա համար՝ չորս անգամ: Այս պարագայում ընտանեկան նպաստների նշանակման և վճարման գծով խախտումների հայտնաբերումը թույլ չի տալիս ապահովել ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասի հետ գանձում: Դա պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ «Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 25-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջի համաձայն՝ վերադարձման են ենթակա միայն ավել գումարների վճարման հանգամանքի հայտնաբերման ամսվան նախորդած 12 ամիսների ընթացքում ստացած ավել գումարը: Այլ կերպ, 2011 թ. հայտնաբերված խախտումների վրա չի կարող տարածվել 2009-2010 թթ. ընթացքում ավել վճարված գումարների վերադարձման վերաբերյալ դրույթը, հետևաբար՝ այդ գումարները դիտարկվել են որպես ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնաս:

Արդյունքում, միայն Կենտրոնի ՍԾՏԲ-ում հարակից բազաների ժամանակին չտրամադրման հետևանքով արձանագրվել է ավել գումարի վճարման 118 դեպք՝ 19,097.0 հազ. դրամի չափով, որից վերականգնման ենթակա է ընդամենը 4,191.0 հազ. դրամը: Քանաքեռ-Զեյթունի ՍԾՏԲ-ում արձանագրվել է ավել գումարի վճարման 76

դեպք՝ 9,473.0 հազ. դրամի չափով, որից վերականգնման ենթակա է ընդամենը 2,190.5 հազ. դրամը:

Խախտվել է ՀՀ կառավարության 29.12.2005 թ. N 2317-N որոշման N 1 հավելվածի 6-րդ կետի պահանջն, ըստ որի ընտանիքի անապահովության գնահատման ժամանակ օգտագործվող կարևոր բնութագրիչներից մեկը ընտանիքի եկամուտներն են: Բացահայտվել են փաստեր, երբ նպաստառու ընտանիքի անդամներից որևէ մեկի աշխատելու հանգամանքը թաքցվել է ՍԾՏԳ-ից, որը ստացված եկամուտները լիարժեք հաշվի չի առել անապահովության աստիճանը գնահատելիս (անապահովության միավորը հաշվարկելիս):

Օրինակ՝ Արարատի մարզի Վեդու ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Նորասիմ Ամրոյանի (ՍԱ 37963, անապահովության միավորը՝ 30.82) որդին՝ Արտակ Ամրոյանը 18.05.2009 թ.-ից պայմանագրային հիմունքներով 100.0 հազ. դրամ աշխատավարձով աշխատել է գործառնաժամ, սակայն այդ մասին չի տեղեկացրել ՍԾՏԳ-ին: Նշված եկամուտը հաշվի առնելու դեպքում ընտանիքի անապահովության միավորը նվազում է մինչև 10.00-ը և ընտանիքը գրկվում է նպաստ ստանալու իրավունքից:

Քանաքեռ-Զեյթուն ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Ռուզաննա Հակոբյանի (ՍԱ 37963) որդին՝ Էդգար Հակոբյանը 01.01.2009-01.04.2010 թթ. ընթացքում աշխատել է «Երեմյան Արսեն» ՍՊԸ-ում որպես վարորդ՝ ստանալով 635.0 հազ. դրամի եկամուտ, որը թաքցվել է ՍԾՏԳ-ից: Նշված եկամուտը հաշվի առնելու դեպքում ընտանիքը գրկվում է նպաստ ստանալու իրավունքից: ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 488.0 հազ. դրամ, որից 353.0 հա. դրամը ենթակա է վերականգնման:

Չբաղվածությանը պայմանավորված ստացված եկամուտները նպաստառուների կողմից թաքցնելու հետ կապված խախտումների ընդհանուր թիվը կազմել է 124 դեպք, ՀՀ պետական բյուջեն պատճառվել է 17,247.0 հազ. դրամի վնաս, որից 3,411.5 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

Ընտանեկան նպաստ նշանակվել է ընտանիքի կազմում զբաղվածության տարածքային կենտրոնում հաշվառված նպաստառուի առկայության պարագայում՝ անապահովության միավորի հաշվարկման ընթացքում որպես եկամուտ հաշվի չառնելով գործազրկության նպաստի գումարը:

Չնայած նպաստառուների կողմից ՍԾՏԲ-ներին և ՍԾՏԳ-ներին ներկայացվել են զբաղվածության տարածքային մարմինների տեղեկանքները գործազրկության նպաստ ստանալու վերաբերյալ, այդուհանդերձ, որոշ դեպքերում այդ գումարները որպես եկամուտ չեն մուտքագրվել անապահովության միավորի հաշվարկման

ընթացքում՝ ապահովելով նպաստառուն բարձր միավորներ և նրա կարգավիճակի պահպանումը համակարգում:

Օրինակ՝ Կենտրոնի ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Գեղամ Ալոյանը (ՍԱ 566245, անապահովության միավորը՝ 31.07) ներկայացրել է զբաղվածության տարածքային կենտրոնի տեղեկանքը 01.08.2010-01.07.2011 թթ. ամսական 18.0 հազ. դրամի չափով գործազրկության նպաստ ստանալու մասին, սակայն այդ գումարը որպես եկամուտ չի մուտքագրվել նրա ընտանիքի անապահովության միավորը որոշելիս: Վերջինիս վերահաշվարկի համաձայն՝ տվյալ նպաստառուն զրկվում է իր կարգավիճակից: ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 300.0 հազ. դրամ, որից 240.0 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

Չարենցավանի ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Մուրադ Կարապետյանի (ՍԱ 394749, անապահովության միավորը՝ 32.09) դուստրը՝ Աննա Կարապետյանը, 2010 թ. ընթացքում ստացել է գործազրկության նպաստ, որի գումարը որպես եկամուտ մուտքագրելու դեպքում ընտանիքի անապահովության միավորի իրական չափը կկազմեր 29.38՝ ընտանիքին զրկելով նպաստառուի կարգավիճակից: ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 185.0 հազ. դրամ:

Արձանագրվել է տվյալ բնույթի 30 խախտում, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 1,183.0 հազ. դրամի վնաս, որից 855.0 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

Առանձին դեպքերում սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինները պատշաճ ուշադրություն չեն դարձրել զբաղվածության տարածքային մարմինների կողմից ներկայացված տեղեկանքներում նշված ժամկետներին, որի արդյունքում թույլ են տրվել գործազուրկի կարգավիճակը բնութագրող գործակցի սխալ կիրառման փաստեր:

Մասնավորապես. Հրազդանի ՍԾՏԳ-ի կողմից Ժորա Զաքարյանի (ՍԱ 368035, անապահովության միավորը՝ 30.21) անապահովության միավորը հաշվարկելիս իր ընտանիքի անդամ Ժասմենա Ավետյանի նկատմամբ կիրառվել է Գ-99 ծածկագիրը, մինչդեռ գործազուրկի նրա կարգավիճակը 07.06.2010-04.04.2011 թթ. ժամանակահատվածում դադարեցվել է: Դձգրտման արդյունքում ընտանիքի անապահովության միավորը նվազել է (29.61) և ընտանիքը զրկվել է նպաստ ստանալու իրավունքից:

Նույն խախտումը թույլ է տրվել նաև նույն գործակալությունում հաշվառված Ստեփան Միրոբյանի (ՍԱ 869521, անապահովության միավորը՝ 30.43) նպաստի հաշվարկման ժամանակ, երբ 24.12.2010-05.09.2011 թթ. ժամանակահատվածում նրա

գործազուրկի կարգավիճակը դադարեցված էր: Վերահաշվարկ կատարելուց հետո անապահովության միավորը նվազել է (29.58)՝ ընտանիքին գրկելով նպաստառուի կարգավիճակից:

Վերոնշյալ խախտումներով ընտանեկան նպաստի նշանակման դեպքերի թիվը կազմել է 9-ը, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը՝ 664.5 հազ. դրամ, որից վերականգնման է ենթակա 395.0 հազ. դրամը:

Խախտվել է ՀՀ կառավարության 29.12.2005 թ. N 2317-N որոշման N 1 հավելվածի 3-րդ կետի պահանջն, ըստ որի ընտանիքների անապահովության գնահատումն իրականացվում է նրանց կազմի որոշման, գտնվելու վայրում հաշվառված և փաստացի բնակվող անձանց վերաբերյալ տեղեկատվության հիման վրա:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ մի շարք դեպքերում «Ընտանեկան նպաստ» համակարգում որպես նպաստառու ընդգրկվելու նպատակով քաղաքացիների կողմից թաքցվում են իրենց բնակության վայրում փաստացի հաշվառված և բնակվող ընտանիքի անդամների վերաբերյալ իրական տեղեկությունները, որոնք բացառելու ուղղությամբ պատշաճ միջոցներ չեն ձեռնարկվել նաև տեղական ինքնակառավարման մարմինների, ՀՀ ոստիկանության բնակչության տեղական ռեգիստրը վարող տարածքային մարմինների և ՄՃՏԳ-ների կողմից:

Օրինակ՝ Արարատի մարզի Արարատ քաղաքի ՄՃՏԲ-ում հաշվառված Էլմիրա Ավանեսովայի (ՍԱ 847805, անապահովության միավորը՝ 34.22) բնակության հասցեում բացի ՏԻՄ-ի կողմից 2009թ. տրված տեղեկանքում արտացոլված անձանցից հաշվառվել է նաև Յուրի Սաֆարյանը, որի առկայությունը նվազեցնում է անապահովության միավորը մինչև 26.10-ի և ընտանիքը գրկվում է նպաստառուի իր իրավունքից:

Նույն կերպ. Կոտայքի մարզի Եղվարդի ՄՃՏԳ-ում հաշվառված Սոֆյա Ասատրյանի (ՍԱ 153840, անապահովության միավորը՝ 30.45) բնակության հասցեում բացի ՏԻՄ-ի կողմից 2009, 2010 և 2011 թթ. տրված տեղեկանքում արտացոլված անձանցից հաշվառված է նաև Սամվել Ասատրյանը: Ընտանիքի կազմում համապատասխան փոփոխություն կատարելու դեպքում անապահովության միավորը նվազում է մինչև 28.32-ը և ընտանիքը գրկվում է նպաստառուի իր իրավունքից: ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 349.5 հազ. դրամ, որից 162.0 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

Ընդամենը վերոնշյալ խախտումների թվով 239 արձանագրված դեպքով ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 83,221.7 հազ. դրամի վնաս, որից վերականգնման է ենթակա 39,065.8 հազ. դրամը:

Սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից չի ապահովվել ՀՀ կառավարության 29.12.2005 թ. N 2317-N որոշման N 1 հավելվածի 3-րդ կետի պահանջը՝ ընտանիքի սոցիալական անձնագրում «հարգելի բացակա» տվյալի մուտքագրման վերաբերյալ: Նշված տվյալի առկայությունը էականորեն ազդել է ընտանիքի կազմի և արդյունքում՝ անապահովության միավորի չափի վրա, նպաստելով նպաստառուի կարգավիճակի պահպանմանը:

Օրինակ՝ Մալաթիա-Սեբաստիա ՄԾՏԲ-ում հաշվառված Սամվել Հովհաննիսյանի (ՍԱ 558597, անապահովության միավորը՝ 31.04) դստերն ամրագրվել է «հարգելի բացակա» ծածկագիրը որպես նպաստառու այլ ընտանիքի անդամի (ՍԱ 589077), մինչդեռ վերջինս 2010թ. մայիսից այլևս չի պահպանել նպաստառուի կարգավիճակը: Այս պայմաններում դիտարկվող ընտանիքում «հարգելի բացակա» ծածկագրի մուտքագրումը հակասում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին, իսկ համապատասխան ճշտում կատարելու արդյունքում անապահովության միավորը նվազել է (29.54)՝ ընտանիքին զրկելով նպաստ ստանալու իրավունքից:

Հրազդանի ՄԾՏԳ-ում հաշվառված Քրիստինե Մնացականյանի (ՍԱ 374235, անապահովության միավորը՝ 33.13) ընտանիքի անդամներ Ջուլիետա Բարսեղյանի և Հռիփսիմե Բունիաթյանի նկատմամբ կիրառվել է «հարգելի բացակա» ծածկագիրը, որը փաստաթղթերով չի հիմնավորվել: Կատարված ճշգրտումների արդյունքում ընտանիքի անապահովության միավորը նվազել է (29.82)՝ ընտանիքին զրկելով նպաստառուի կարգավիճակից:

Ընդամենը արձանագրվել է նման խախտման 12 դեպք, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 3,562.0 հազ. դրամ, որից վերականգնման է ենթակա 1,805.5 հազ. դրամը:

Խախտումներ են հայտնաբերվել նաև ՀՀ կառավարության 29.12.2005 թ. N 2317-N որոշման N 4 հավելվածի պահանջների կատարման գործում՝ կապված անասնապահությունից ստացվող եկամտի հաշվառման և հաշվարկման հետ:

Նպաստառու ընտանիքների կողմից թաքցվել են անասնազլխաքանակի իրական թվի վերաբերյալ տեղեկությունները: Ընդ որում, տվյալ բնույթի խախտումները բնորոշ են հատկապես գյուղական համայնքներում սոցիալական ծառայություններ մատուցող գործակալություններին:

Օրինակ՝ Արարատի մարզի Վեդու ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Բյուրեղավան գյուղի բնակիչ Իշխան Ալեյանին (ՍԱ 36630, անապահովության միավորը՝ 33.84) ՏԻՄ-ի կողմից 20.12.2010թ. տրված տեղեկանքում առկա են 5 կով և 15 հորթը: Անապահովության միավորի վերահաշվարկման դեպքում նպաստառու ընտանիքը զրկվում է նպաստ ստանալու իրավունքից (անապահովության միավորը կազմում է 27.75): ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմում է 60.0 հազ. դրամ, որն ամբողջությամբ ենթակա է վերականգնման:

Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակի ՍԾՏԳ-ի նպաստառու Վահան գյուղի բնակիչ Արարատ Թորոսյանի անունով հաշվառված 4 կովի, 4 հորթի, 22 ոչխարի և 5 հավի առկայության փաստը ՏԻՄ-ի կողմից տրված տեղեկանքում բացակայում է, որի հետևանքով ընտանիքի անապահովության միավորը հաշվարկվել է 32.74-ի չափով: Թաքցված անասնազվաքանակի վերաբերյալ իրական տեղեկատվությունը ամրագրելուց հետո տվյալ ընտանիքը զրկվում է նպաստ ստանալու իրավունքից (անապահովության միավորը կազմում է 28.98): ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմում է 901.0 հազ. դրամ, որից 385.5 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

Հայտնաբերվել է տվյալ բնության թվով 60 խախտում, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 17,940.0 հազ. դրամի վնաս, որից վերականգնման է ենթակա 14,270.5 հազ. դրամը:

Ընտանեկան նպաստի նշանակման և վճարման գործընթացում հայտնաբերվել են Կ87 ծածկագրի սխալ կիրառման դեպքեր, որով խախտվել է ՀՀ կառավարության 29.12.2005 թ. N 2317-Ն որոշման N 1 հավելվածի պահանջները: Համաձայն սահմանված կարգի՝ տվյալ ծածկագիրը կարող է մուտքագրվել միայնակ չաշխատող կենսաթոշակառուի պարագայում, որը չունի չափահաս՝ կենսաթոշակի իրավունք չունեցող զավակներ կամ այլ խնամողներ և դրա մասին տվյալ միայնակ (միայն կենսաթոշակառուներից բաղկացած) չաշխատող կենսաթոշակառուն (կենսաթոշակառուները) տալիս է դիմում-հայտարարություն:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ առանձին դեպքերում նպաստառուների կողմից թաքցվել են զավակների առկայության կամ նրա բնակության վայրում այլ անձանց հաշվառված լինելու փաստերը:

Օրինակ՝ Մալաթիա-Սեբաստիա ՍԾՏԲ-ում միայնակ չաշխատող կենսաթոշակառուի ծածկագրի (Կ87) կիրառմամբ նպաստառու Ամալյա Սարգսյանի (ՍԱ 581233, անապահովության միավորը՝ 30.01) բնակության հասցեում 2009-2010թթ. հաշվառված է նաև Վիկտոր Սարգսյանը, որի մասին ՍԾՏԲ-ին ներկայացված

տեղեկանքում որևէ նշում չի կատարվել: Փաստորեն, կենսաթոշակառուն օգտվել է ՀՀ օրենսդրությամբ իր վրա չտարածվող ծածկագրից՝ միաժամանակ չհանդիսանալով նպաստատու: ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 281.5 հազ. դրամ, որից 108.0 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

Կենտրոնի ՄԾՏԲ-ում Կ87 ծածկագիրը կիրառվել է Սվետլանա Մարտիրոսյանի (ՍԱ 507936, անապահովության միավորը՝ 30.01) անապահովության միավորների հաշվարկման և նպաստի նշանակման ընթացքում, մինչդեռ, նա թաքցրել է 6 զավակ (ծնված՝ 1966, 1968, 1975 և 1978, 1982 և 1985 թթ.) ունենալու փաստը, ինչը գրկում է նրան ընտանեկան նպաստ ստանալու իրավունքից: ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 288.5 հազ. դրամ, որից 40.5 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

Արձանագրվել է Կ87 ծածկագրի սխալ ամրագրման 68 դեպք, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 18,962.0 հազ. դրամ, որից վերականգնման է ենթակա 7,494.5 հազ. դրամը:

Ուսումնասիրությամբ հայտնաբերվել են նաև թվով 38 այլ բնույթի խախտումներ (մասնավորապես՝ ընդհանուր տնտեսություն վարելու վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության պահանջը չկատարելու, կենսաթոշակի նշանակման փաստը թաքցնելու և կենսաթոշակի չափի վերաբերյալ տեղեկանքը ուշացումով ներկայացնելու, ավտոտրանսպորտային միջոցները չհաշվառելու, ձեռնարկատիրությամբ զբաղվելու մասին տեղեկատվություն չտրամադրելու հետ կապված), որի արդյունքում ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 6,299.0 հազ. դրամի վնաս, որից վերականգնման ենթակա գումարը կազմել է 3,169.0 հազ. դրամ:

Անհատական հաշվառման «Պառնաս» ծրագրի հետ սոցիալական ծառայության տարածքային մարմիններում հաշվառված նպաստատու ընտանիքների տեղեկատվական բազայում առկա տվյալների համադրման արդյունքում արձանագրվել է խախտման 3023 դեպք՝ 239,990.3 հազ. դրամ գումարով, որից սոցիալական աջակցության խորհրդի որոշմամբ 170,149.5 հազ. դրամը մարվել է, 50,555.3 հազ. դրամը վերականգնվել է, իսկ 19,277.6 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման:

Այսպիսով, ընտրանքով ընդգրկված թվով 18 ՄԾՏԳ-ներում և ՄԾՏԲ-ներում «Ընտանեկան նպաստ» համակարգում որպես նպաստատու հաշվառված 34212 ընտանիքներից ուսումնասիրվել են 23831-ի գործերը (69.7%): Հայտնաբերվել է տարբեր բնույթի թվով 581 խախտման դեպք (2.4%), ընդ որում, հայտնաբերված խախտումներից 556-ի դեպքում ընտանիքները կորցրել են նպաստի իրավունքը: ՀՀ պետական բյուջեին

պատճառվել է 149,576.2 հազ. դրամի վնաս (առանց անհատական հաշվառման «Պառնաս» ծրագրի հետ համադրման արդյունքների), որից վերականգնման է ենթակա 70,785.8 հազ. դրամը, իսկ «Պառնաս» ծրագրով վերականգնման ենթակա գումարի հետ՝ 90,063.4 հազ. դրամը:

Հայտնաբերվել են նաև հրատապ օգնության տրամադրման գծով կատարված անարդյունավետ ծախսերի դեպքեր, երբ կանոնավոր եկամուտ ունեցող ընտանիքներին պարբերաբար հատկացվել են ֆինանսական միջոցներ՝ առանց պատճառների և նպատակայնության լուրջ հիմնավորման, մինչդեռ, «ՀՀ պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 18-րդ հոդվածի համաձայն՝ հրատապ օգնության իրավունք ունի ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգում հաշվառված ընտանեկան նպաստի իրավունք չունեցող ընտանիքը՝ անհետաձգելի լուծում պահանջող կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնվելու դեպքում, սոցիալական աջակցության խորհրդի առաջարկությամբ:

Այսպես, Կենտրոնի ՍԾՏԲ-ում հաշվառված Համլետ Հայրապետյանը (ՍԱ 507780)՝ 04.05.2009-31.12.2010 թթ. ընթացքում, աշխատելով «Խաչիար» ՍՊԸ-ում, ստացել է 4,064.2 հազ. դրամի եկամուտ: Նույն ժամանակահատվածում նա դիմել է ՍԾՏԳ-ին և ստացել է 177.5 հազ. դրամի հրատապ օգնություն, որի իրավունքը չի ունեցել:

Քանաքեռ-Զեյթունի ՍԾՏԲ-ում հաշվառված Նանա Սիմոնյանցը, թաքցնելով 01.01.2009-31.12.2009 թթ. «Անանիա Շիրակացի» միջազգային հարաբերությունների համալսարանում աշխատելու փաստը և 1.336.4 հազ. դրամի չափով ստացված եկամուտը, դիմել և ստացել է հրատապ օգնություն, որը որակվում է որպես ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնաս:

Հրատապ օգնության նշանակման և վճարման գծով հայտնաբերվել է խախտման 34 դեպք, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 2,405.5 հազ. դրամ:

Առանձին դեպքերում սոցիալական աջակցության խորհրդի գործունեությունը կրել է ձևական բնույթ, ինչը հիմնավորվել է վերահսկողության ընթացքում առանձին ՍԾՏԲ-ների սոցիալական աջակցության խորհուրդների (այսուհետ՝ Խորհուրդ) արձանագրությունների և որոշումների ուսումնասիրությամբ: Մասնավորապես, Աջափնյակի ՍԾՏԲ-ի խորհրդի 03.07.2009թ-ի և 31.03.2010թ-ի նիստերի արձանագրություններում ներառվել են հրատապ օգնության վճարման համապատասխանաբար՝ 320 և 263 գործերի ուսումնասիրության արդյունքները, որոնց

լիարժեք իրականացումը մեկ նիստի շրջանակներում իրատեսական չէ: Ուշագրավ է նաև 24.12.2010թ-ի խորհրդի նիստի որոշումը, որը նվիրվել է թվով 53 ընտանիքներին ավելի վճարված գումարների վերադարձնելու հարցերին՝ առանց նշելու դրանց ծավալը: Ի դեպ, այն դեպքերում, երբ արձանագրության մեջ արտացոլվել են մեծ թվով ընտանիքների կողմից գումարների մարման վերաբերյալ որոշումներ, որպես կանոն, այդ գումարների չափն ընդհանրապես չի նշվել:

Խախտվել են ՀՀ կառավարության 26.06.2009 թ.-ի N 723-Ն որոշման 8-րդ կետով սահմանված պահանջները: Խորհրդի ընդունած որոշումների փաթեթում չի ներառվել տնային այցերի վերաբերյալ ՀՀ տարածքային մարմնի կազմած արձանագրությունը, որը պետք է ներկայացվի Խորհրդի քննարկմանը: Համաձայն նույն որոշման 11 և 12-րդ կետերի՝ Խորհուրդը պետք է կազմի առնվազն 3 անձից բաղկացած հանձնաժողով, որը պետք է կատարի այցելություն դիմողի փաստացի բնակության վայր և տեղում ուսումնասիրի դիմողի սոցիալ-տնտեսական պայմանները, ներկայացնի եզրակացություն ավելի վճարված գումարների ժամանակացույցով վերադարձման կամ պարտքը մարված համարելու մասին, մինչդեռ այդ եզրակացությունները բացակայում են:

Ուսումնասիրված օրինակները վկայում են, որ մեկօրյա ժամկետում Խորհուրդը չէր կարող կատարել մի քանի տասնյակ տնայցեր և տեղերում իրականացնել փաստագրում: Հետևաբար, Խորհրդի կողմից իր գործառույթներն իրականացվել են ոչ լիարժեք և թերի, իսկ նրա նիստերում որոշումներն ընդունվել են միայն ՍԾՏԲ-ի կողմից ներկայացրած տեղեկատվության հիման վրա:

Այսպիսով, վերոնշյալ փաստերը վկայում են այն մասին, որ ընտանեկան նպաստների նշանակման և վճարման գործընթացում առկա են թերություններ և ՀՀ օրենսդրության պահանջների խախտումներ, որոնք, նվազեցնելով ՀՀ պետական բյուջեից կատարված ծախսերի հասցեականությունը, հանգեցրել են նաև սոցիալական ծառայությունների մատուցման արդյունավետության մակարդակի անկմանը:

2. «Մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստ» ծրագրի կատարում

Ծրագիրն իրականացվում է «Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի համաձայն՝ ըստ որի նպաստի իրավունք ունի երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվող ծնողներից մեկը՝ գործատուի կողմից տրված համապատասխան տեղեկանքի հիման վրա:

2009 թ.-ին ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը կազմել է 1,862,427.0 հազ. դրամ, ծրագրում ընդգրկված երեխաների թիվը՝ 7114:

2010 թ.-ին ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը կազմել է 2,568,462.0 հազ. դրամ, ծրագրում ընդգրկված երեխաների թիվը՝ 9844:

2011 թ.-ին ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը կազմել է 2,923,974.0 հազ. դրամ, ծրագրում ընդգրկված երեխաների թիվը՝ 10495:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է.

Որոշ դեպքերում նպաստները նշանակվել են անարժանահավատ տեղեկատվության հիման վրա. նույն կազմակերպության կողմից ՄԾՏԳ-ներ, ՀՀ սոցիալական ապահովագրության պետական ծառայության տարածքային բաժիններ և ՀՀ աշխատանքի պետական տեսչություն ներկայացված պաշտոնական տեղեկանքներում առկա է ակնհայտ անհամապատասխանություն:

Օրինակ՝ Արմինե Կիտուրյանը երեխայի խնամքի նպաստ ստանալու նպատակով դիմել է Արարատի մարզի Վեդու ՄԾՏԳ-ին՝ ներկայացնելով տեղեկանք Ս. Եփրեմյան Ա/Զ-ի մոտ աշխատելու վերաբերյալ: Սակայն ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ Արարատի սոցիալական ապահովության բաժին և Աշխատանքի պետական տեսչություն ներկայացված տարեկան հաշվետվության տիտղոսաթերթի և անհատական հաշվետվությունների համաձայն՝ Ա. Կիտուրյանը չի աշխատել նշված ձեռնարկատիրոջ մոտ:

Ն. Հակոբյանը 2009-2010 թթ. ընթացքում ստացել է նպաստ, որը նշանակվել է Ոսկեհատի գյուղապետարանի կողմից տրված տեղեկանքի հիման վրա, մինչդեռ նշված ժամանակահատվածում գյուղապետարանի տիտղոսաթերթերում և անհատական (անձնավորված) հաշվետվություններում նրա անունն ընդգրկված չէ:

Արձանագրվել է տվյալ բնույթի 5 խախտում, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 126.0 հազ. դրամ, որն ամբողջությամբ ենթակա է վերականգնման:

Խախտվել է «Սոցիալական աջակցության մասին» ՀՀ օրենքի 19-րդ հոդվածի պահանջը՝ ըստ որի սոցիալական ծառայություն մատուցող տարածքային մարմինները պարտավոր են պարզել սոցիալական աջակցություն ստանալու նպատակով քաղաքացիների ներկայացրած փաստաթղթերի հավաստիությունը՝ դրանք տրամադրած մարմիններում և կազմակերպություններում: Ընդ որում, տվյալ խախտումը բնորոշ է ուսումնասիրությամբ ընդգրկված բոլոր ՄԾՏԳ և ՄԾՏԲ-ներին:

Առանձին դեպքերում, խախտելով «Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի պահանջները, սահմանված ժամկետից շուտ աշխատանքի

վերադարձած, ինչպես նաև աշխատանքից ազատված ծնողներին նպաստի վճարումը չի դադարեցվել:

Օրինակ՝ Աջափնյակի ՍԾՏԲ-ում հաշվառված Շաքե Ալթունյանի նպաստը նշանակվել է Երևանի թիվ 13 երաժշտական դպրոցի տեղեկանքի հիման վրա՝ 01.01.2009 թ.-ից: Սակայն նպաստառուն 21.08.2010 թ.-ին ազատվել է աշխատանքից, որի մասին չի տեղեկացրել ՍԾՏԳ-ին և մինչև 31.12.2010թ. շարունակել է ստանալ նպաստի գումարը: Արդյունքում նպաստառուին ավելի է վճարվել 72.0 հազ. դրամի չափով գումար:

Գեղարքունիքի մարզի Գավառի ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Վարդինե Դադոյանի նպաստը նշանակվել է 01.10.2010 թ.-ից Գեղարքունիքի մարզային գրադարանի տեղեկանքի հիման վրա: 28.05.2011 թ.-ին նա ազատվել է աշխատանքից, սակայն նրան վճարվել է հաջորդ 4 ամսվա նպաստի գումարը՝ 72.0 հազ. դրամի չափով:

Տվյալ բնույթի խախտումների թիվը կազմել է 137, ՀՀ պետական բյուջեից կատարված ավելի ծախսը՝ 11,502.0 հազ. դրամ, որից վերականգնման է ենթակա 5,526.0 հազ. դրամը:

Խախտվել է «Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջը՝ ըստ որի միաժամանակ մեկից ավելի գործատուների մոտ աշխատող անձինք, նպաստի իրավունքը պահպանելու համար, պետք է ներկայացնեն արձակուրդում գտնվելու մասին բոլոր գործատուների համապատասխան տեղեկանքները:

Օրինակ՝ Էրեբունու ՍԾՏԲ-ում հաշվառված Գոհար Հարությունյանի նպաստը նշանակվել է 01.02.2009թ.-ից՝ Հ. Պարոնյանի անվ. դրամատիկական թատրոնի կողմից տրված տեղեկանքի հիման վրա: Ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ նպաստառուն երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվելու ընթացքում միաժամանակ շարունակել է աշխատել Երևանի Կոմիտասի անվ. կոնսերվատորիայում: Արդյունքում, ՀՀ պետական բյուջեից ավելի է վճարվել գումար 54.0 հազ. դրամ, որը վերականգնվել է:

Կոտայքի մարզի Չարենցավանի ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Ամալյա Տոնոյանը ներկայացրել է «Ծիծեռնակ» Մ/Մ-ի տեղեկանքը՝ երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվելու մասին, որի հիման վրա 01.02.2009-31.07.2010 թթ. համար նրան նշանակվել է նպաստ: Սակայն, պարզվել է, որ նպաստառուն երեխայի խնամքի արձակուրդում գտնվելու ընթացքում 01.01.2010-01.02.2011 թթ. միաժամանակ աշխատել է «Մովսիսյան Ռուսաստան» Ա/Ձ-ի մոտ: Արդյունքում, ՀՀ պետական բյուջեից ավելի է վճարվել 108.0 հազ. դրամ:

Արձանագրվել են թվով 51 նման խախտումներ, ՀՀ պետական բյուջեից ավելի վճարված գումարը կազմել է 4,950.0 հազ. դրամ, որից վերականգնման է ենթակա 3,132.0 հազ. դրամը:

Այսպիսով, «Մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստ» ծրագրի շրջանակներում ուսումնասիրությամբ ընդգրկվել են 10231 նպաստառուների (100 %) գործերը: Հայտնաբերվել է 193 խատման դեպք (1.9 %), ՀՀ պետական բյուջեից կատարվել 16,578.0 հազ. դրամի ավելի ծախսեր, որից վերականգնման է ենթակա 8,784.0 հազ. դրամը:

3. «Երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստ» ծրագրի կատարում

«Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածի համաձայն՝ տվյալ նպաստը նշանակվում է ընտանեկան նպաստի իրավունք ունեցող ընտանիքում ծնված յուրաքանչյուր երեխայի համար 50.0 հազ. դրամի չափով:

2009 թ.-ին ծրագրում ընդգրկված նպաստառուների թիվը կազմել է 46350, ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը եղել է 5,67,585.0 հազ. դրամ:

2010 թ.-ին նպաստառուների թիվը կազմել է 43033, ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը՝ 4,719,455.0 հազ. դրամ:

2011 թ.-ին նպաստառուների թիվը կազմել է 38724 ընտանիք, ՀՀ պետական բյուջեի փաստացի ծախսը՝ 4,271,800.0 հազ. դրամ:

Ծրագրի կատարման գծով խախտումներ չեն հայտնաբերվել:

4. Նպաստառու ընտանիքների «Երեխայի առաջին դասարան ընդունվելու միանվագ օգնության» ծրագրի կատարում

Համաձայն «Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի միևնույն օգնության իրավունք ունի ընտանեկան նպաստի իրավունք ունեցող այն ընտանիքը, որի անչափահաս անդամներից մեկն ընդունվել է հանրակրթական ուսումնական հաստատության առաջին դասարան: Ելնելով նշվածից՝ տվյալ օգնության տրամադրման ծախսերը ներառվել են ընտանեկան նպաստի վճարման նպատակով ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների կազմում:

Ուսումնասիրությամբ պարզվել է.

Խախտվել է «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 16-րդ հոդված 2-րդ կետի պահանջն, ըստ որի, ուսումնական հաստատության առաջին դասարան ընդունվում են այն երեխաները, որոնց վեց տարին լրացել կամ լրանում է մինչև տվյալ օրացուցային

տարվա ղեկտեմբերի 31-ը ներառյալ: Օրենքով սահմանված է նաև, որ ավելի փոքր տարիքի երեխաների ընդունելությունը ուսումնական հաստատություն արգելվում է:

Սոցիալական ծառայությունների տարածքային մարմինների կողմից առաջին դասարան հաճախելու կապակցությամբ նպաստառու ընտանիքներին հատկացվել են միանվագ (25.0 հազ. դրամ) նպաստի գումարներ՝ հաշվի չառնելով ներկայացված ծննդյան վկայականում նշված երեխայի ծննդյան օրվան վերաբերող տեղեկությունները:

Օրինակ, Գեղարքունիքի մարզի Մարտունու ՍԾՏԳ-ի կողմից գործող օրենդորության խախտմամբ 2009-2010 և 2010-2011 ուսումնական տարիներին սահմանված տարիքը չլրացած թվով 4 երեխաներին առաջին դասարան ընդունվելու կապակցությամբ հատկացվել է 100.0 հազ. դրամի միանվագ օգնություն: Արարատի տարածաշրջանի դպրոցների կողմից նույն ուսումնական տարիների համար առաջին դասարան հաճախելու մասին թվով 7 երեխաներին տրված տեղեկանքի հիման վրա վճարվել է 175.0 հազ. դրամի միանվագ օգնություն՝ հաշվի չառնելով այդ երեխաների դպրոցում սովորելուն վերաբերող տարիքային սահմանափակումը:

Վերոնշյալ խախտումների թիվը կազմել է 29-ը՝ 725.0 հազ. դրամ գումարով:

Առանձին դեպքերում խախտվել է բացառապես նպաստառու ընտանիքներին միանվագ օգնություն նշանակելու մասին «Պետական նպաստների մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի պահանջը:

Այսպես, օրինակ՝ Էրեբունու ՍԾՏԲ-ում հաշվառված թվով 3 ընտանիքներին հատկացվել է 75.0 հազ. դրամի միանվագ օգնություն այն դեպքում, երբ վերահսկողության ընթացքում պարզվել է, որ նրանք զրկվել են ընտանեկան նպաստի իրավունքից:

Նման թվով 3 օրինակ է արձանագրվել նաև Կենտրոնի ՍԾՏԲ-ում, որի կողմից ընտանեկան նպաստի նշանակման գործում թույլ տրված խախտման վերացման արդյունքում, երեխային հատկացված միանվագ օգնությունը որակվում է որպես ՀՀ պետական բյուջե վերականգնման ենթակա գումար:

Ընդամենը հայտնաբերվել է տվյալ բնույթի 6 խախտում՝ 150.0 հազ. դրամ գումարով:

Արձանագրվել են նաև դեպքեր, երբ նպաստառու ընտանիքների կողմից օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետում (մինչև հոկտեմբերի 31-ը) դիմում չներկայացնելու պատճառով նրանք զրկվել են միանվագ օգնություն ստանալու իրավունքից:

Օրինակ՝ Կոտայքի մարզի Հրազդանի ՍԾՏԳ-ում հաշվառված թվով 11 ընտանիք չեն ստացել նախատեսված միանվագ օգնությունը՝ սահմանված ժամկետում դիմում չներկայացնելու պատճառով, իսկ Եղվարդի ՍԾՏԳ-ում 2009-2010 թվականներին նույն պատճառով միանվագ օգնությունից զրկվել են 22 նպաստառու ընտանիքների երեխաներ:

Միանվագ օգնությունից չօգտված նպաստառու ընտանիքների ընդհանուր թիվը կազմել է 52՝ 1,300.0 հազ. դրամ չվճարված գումարով:

Այսպիսով, նպաստառու ընտանիքների «Երեխայի առաջին դասարան ընդունվելու միանվագ օգնության» ծրագրի շրջանակներում ուսումնասիրությանը ընդգրկվել են 8566 նպաստառուների գործեր (100%): Հայտնաբերվել է 35 խստման դեպք՝ 875.0 հազ. դրամ գումարով, որն ամբողջությամբ ենթակա է վերականգնման:

5. «Նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկում ներդրված ավանդների դիմաց դրամական փոխհատուցում» ծրագրի կատարում

2009 թ.-ին ծրագրի կատարման նպատակով ՀՀ պետական բյուջեից կատարված փաստացի ծախսը կազմել է 1,545,702.7 հազ. դրամ:

2010 թ.-ին ՀՀ պետական բյուջեից կատարված փաստացի ծախսը կազմել է 1,638,264.8 հազ. դրամ:

2011 թ.-ին ՀՀ պետական բյուջեից կատարված փաստացի ծախսը կազմել է 1,645,224.6 հազ. դրամ:

Ավանդի փոխհատուցում ստացած անձանց թիվը կազմել է համապատասխանաբար՝ 2009 թ. 10011, 2010 թ.՝ 10742, 2011 թ.՝ 12186 մարդ:

Ուսումնասիրությանը պարգևել է.

Խախտվել են ՀՀ կառավարության 16.03.2006 թ. N 352-Ն և 06.05.2010 թ. N510-Ն որոշումների պահանջները՝ փոխհատուցման իրավունք ունեցող ավանդատուների հաշվառման վերաբերյալ:

Առանձին դեպքերում ՍԾՏԳ-ների, ՍԾՏԲ-ների և «Նորք» ՓԲԸ-ի կողմից չի ապահովվել ԽՍՀՄ խնայքանկում ներդրված ավանդների փոխհատուցման տեղեկատվական բազայի, ավանդատուների հաշվառման ցուցակների ճշգրտումը, որի հետևանքով փոխհատուցման գումարների վճարման ցուցակներում ընդգրկվել են մահացած, փոխհատուցման իրավունքը կորցրած ավանդատուներ:

Օրինակ՝ Կոտայքի մարզի Եղվարդի ՍԾՏԳ-ի և «Նորք» ՓԲԸ-ի կողմից սահմանված կարգով ճշգրտում չկատարելու հետևանքով փոխհատուցման գումարների

վճարման ցուցակներում ընդգրկվել են թվով 4 մահացած, փոխհատուցման իրավունքը կորցրած ավանդատուներ, որոնց վճարվելիք գումարը հաշվարկվել է 640.7 հազ. դրամի չափով (հետագայում՝ եռամսյա ժամկետում, գումարը վերադարձվել է Կենտրոնական գանձապետարան):

Աջափնյակի ՍԾՏԲ-ում արձանագրվել է մահացած ավանդատուներին փոխհատուցման գումարի վճարման ցուցակներում ներառելու թվով 18 դեպք՝ 2,643.5 հազ. դրամ գումարով (գումարը նույնպես վերադարձվել է):

Ընտրանքով ընդգրկված սոցիալական տարածքային մարմիններում հայտնաբերված նմանատիպ խախտումների թիվը կազմել է 142 դեպք՝ 23,744.0 հազ. դրամ գումարով:

Խախտվել է հիշատակված որոշումներով սահմանված կարգի պահանջը՝ մահացած ավանդատուի փոխհատուցման գումարն ընտանիքի կազմում ընդգրկված անձանց վճարելու վերաբերյալ:

Արձանագրվել են փաստեր, երբ մահացած ավանդատուին հասանելիք փոխհատուցման գումարը սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից վճարվել է նրա կնոջը (ամուսնուն) ամբողջությամբ՝ սահմանված 50%-ի փոխարեն:

Օրինակ՝ Գեղարքունիքի մարզի Մարտունու ՍԾՏԳ-ի կողմից մահացած 3 ավանդատուի փոխհատուցման 79122 ԽՍՀՄ ռուբլու ընդհանուր գումարը հաշվարկվել և վճարվել է 100%-ով:

Մալաթիա-Սեբաստիա ՍԾՏԲ-ի կողմից 100%-ով վճարվել են թվով 2 մահացած ավանդատուների փոխհատուցման գումարները՝ 3528 ԽՍՀՄ ռուբլու դիմաց:

Տվյալ խախտումների արդյունքում արձանագրվել է փոխհատուցման գումարի ավելի վճարման 39 դեպք՝ փոխհատուցված 884.9 հազ. դրամ և 42690 ԽՍՀՄ ռուբլի հանրագումարով, ինչպես նաև սահմանվածից պակաս գումարների վճարման 8 դեպք՝ 281.2 հազ. դրամի չափով:

Խախտվել է ՀՀ կառավարության N 352-Ն որոշման պահանջն, ըստ որի՝ ավանդի փոխհատուցում ստանալու իրավունք ունեն 2005 թ. ապրիլի 1-ից մինչև 2006 թ. ապրիլի 1-ն ընկած ժամանակահատվածում անընդմեջ ընտանեկան նպաստի իրավունք ունեցող ընտանիքների կազմում ընդգրկված ավանդատու հանդիսացող քաղաքացիները:

Ընդ որում, ավանդների փոխհատուցման կարգի 30-րդ կետի համաձայն՝ եթե ցուցակում ընդգրկված ավանդատուն 2006 թ. ապրիլի 1-ից հետո զրկվել է ընտանեկան նպաստ ստանալու իրավունքից, նախկինում այդ իրավունքն անհիմն լինելու

հանգամանքի հայտնաբերման պատճառով, ապա փոխհատուցում ստանալու իրավունքը դադարում է, իսկ եթե ընտանեկան նպաստից զրկված անձը մինչև այդ զրկումն արդեն իսկ ստացել է փոխհատուցման գումարը, ապա ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությունը պարտավոր է ձեռնարկել համապատասխան գործողություններ անհիմն ստացած գումարը հոգուտ ՀՀ պետական բյուջեի բռնագանձելու ուղղությամբ:

Իրականում, ուսումնասիրությամբ արձանագրված փաստերը վկայում են, որ այդ ուղղությամբ սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից աշխատանքներն իրականացվել են կոպիտ խախտումներով:

Օրինակ՝ Արարատի մարզի Վեդու ՍԾՏԳ-ում հաշվառված ավանդատուների ցուցակում որպես «ընթացիկ» գործեր շարունակում են մնալ դեռևս 14.07.2008թ. «Պառնաս» անհատական (անձնավորված) հաշվառման համակարգում ներառված թվով 6 ավանդատուներ, որոնց տվյալները 2005-2006 թթ. ընթացքում չեն բավարարել նպաստառուի կարգավիճակի պահպանմանը, իսկ Մասիսի ՍԾՏԳ-ի կողմից նպաստի իրավունքից զրկված 6 ավանդատուներից 2-ին վճարվել է 433.4 հազ. դրամի փոխհատուցման գումար: Այս պարագայում ՍԾՏԳ-ի կողմից միջոցներ չեն ձեռնարկվել վճարված գումարը վերադարձնելու համար, ավելին, աջակցության խորհուրդը, առանց համապատասխան լիազորություններ ունենալու, 08.01.2009թ. թիվ 1 որոշմամբ այդ գումարը համարել է մարված:

Երևան քաղաքի Աջափնյակի, Մալաթիա-Սեբաստիաի և Էրեբունու ՍԾՏԲ-ների կողմից տեղեկատվական բազաներում հաշվառվել և փոխհատուցման գումարներ են վճարվել հետագայում «Պառնաս» տեղեկատվական համակարգի տվյալների հիման վրա նպաստի իրավունքից զրկված 15 ավանդատուներին, որոնց վճարված 2,772.1 հազ. դրամ գումարը՝ համաձայն գործող կարգի, ենթակա է հետ գանձման: Սակայն, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության և Երևանի քաղաքապետարանի սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից միջոցներ չեն ձեռնարկվել կոպիտ խախտմամբ նպաստ ստացած ավանդատուներից փոխհատուցված գումարները հետ վերադարձնելու համար:

Տվյալ խախտմամբ ավանդի փոխհատուցում ստացած նպաստառուների թիվը կազմել է 43, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը՝ 6,997.0 հազ. դրամ, որն ամբողջությամբ ենթակա է վերականգնման:

Որոշ դեպքերում ավանդների փոխհատուցման ցուցակներում ընդգրկվել են ակնհայտ կեղծ տեղեկատվության հիման վրա Կ-87 ծածկագրով որպես նպաստառու հաշվառված անձինք:

Օրինակ՝ Կոտայքի մարզի Հրազդանի ՄԾՏԳ-ի կողմից կենսաթոշակառու Ի. Գասպարյանին նշանակվել է Կ-87 ծածկագրով միայնակ չաշխատողի նպաստ, այն դեպքում, երբ 01.07.2005-28.07.2006 թթ. ընթացքում իր բնակության հասցեում գրանցված է եղել նաև Գ. Աթաջանյանը: Այս պայմաններում ավանդատուն պետք է գրկվեր ոչ միայն նպաստի իրավունքից, այլև իր կողմից ավանդադրված գումարի փոխհատուցման հնարավորությունից, մինչդեռ, 2009 թ. մայիսին ՄԾՏԳ-ի կողմից կատարվել է 148.1 հազ. դրամի վճարում:

Մալաթիա-Մեքաստիայի ՄԾՏԳ-ում Կ-87 ծածկագրով միայնակ չաշխատողի նպաստի իրավունք ձեռք բերած Ռ-իտիկ Հովակիմյանը՝ թաքցնելով չափահաս զավակ ունենալու փաստը, 2002 թվականից ի վեր, գործող օրենսդրության խախտմամբ ստացել է 732.0 հազ. դրամի նպաստ, ինչպես նաև 216.8 հազ. դրամի չափով ավանդի փոխհատուցման գումար, ընդամենը՝ 948.8 հազ. դրամ:

Արձանագրվել է տվյալ բնույթի խախտման 19 դեպք՝ 3,845.0 հազ. դրամ գումարով:

Սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից չի ապահովվել ՀՀ կառավարության 16.03.2006 թ. N 352-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 31-րդ կետի պահանջի կատարումը:

Վերջինիս, համաձայն «ավանդատուի՝ Հայաստանի Հանրապետության նկատմամբ փոխհատուցում ստանալու գույքային իրավունքը համարվում է դադարած կատարմամբ՝ վճարմամբ, կամ ավանդատուի մահով», մինչդեռ առանձին դեպքերում ՄԾՏԳ, ՄԾՏԲ-ների կողմից փոխհատուցման գործընթացը դադարեցվել է ՄԾՏԳ-ի սխալի, այն է՝ անվան, ազգանվան, ծննդյան վկայականի, անձնագրի և (կամ) խնայարկային տվյալների սխալ մուտքագրման և այլ պատճառով:

Օրինակ՝ Հրազդանի ՄԾՏԳ-ում հաշվառված թվով 5 ավանդային գործերով փոխհատուցման գործընթացը «դադարեցվել է ՄԾՏԳ-ի սխալի պատճառով» (ելակետային տվյալների սխալ մուտքագրում): Այդ թվում՝ ավանդատուներից մեկը՝ Ս. Սարգսյանը և նրա ամուսինը՝ Վ. Գևորգյանը, գրանցված լինելով 22,013 հերթահամարում, առ այսօր 5 գործով չեն ստացել փոխհատուցում, այն դեպքում, երբ ներկայումս փոխհատուցվում են 41,000-ից բարձր համարով հերթագրված ավանդատուները:

Գեղարքունիքի մարզի Գավառի ՄԾՏԳ-ում հաշվառված 17 ավանդատուների թվով 39 գործերի փոխհատուցման գործընթացը նույնպես դադարեցվել է ՄԾՏԳ-ի սխալի պատճառով, նրանցից 4 ավանդատուներ արդեն մահացել են՝ կորցնելով իրենց օրինական հասանելիք գումարի ստացման իրավունքը:

Արձանագրվել է տվյալ բնույթի 129 խախտում:

Խախտվել է ՀՀ կառավարության 16.03.2006 թ. թիվ 352-ն որոշման 18 կետի ա) ենթակետի պահանջը: Ըստ սահմանված դրույթի՝ «ավանդի մնացորդի վերաբերյալ հաշվի քարտում արձանագրված և խնայողական գրքույկում արձանագրված գումարների տարբերության դեպքում հիմք է ընդունվում նվազագույն գումարը, տարբերության մասը ներառվում է վիճահարույց ավանդներով ավանդատուների ցուցակի մեջ»:

Չնայած դրան, Կենտրոնի ՍԾՏԳ-ի կողմից «Հայխնայբանկ» ՓԲԸ-ի («ՎՏԲ-Հայաստան բանկ» ՓԲԸ) հաշվի քարտի և ավանդատուի խնայողական գրքույկի միջև տարբերության առկայության և «Հայխնայբանկ» ՓԲԸ-ի տեղեկանքի բացակայության պարագայում, վճարումները կատարվել են առավելագույն գումարով:

Հայտնաբերվել է թվով 150 նման խախտման դեպք, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 465.5 հազ. դրամ:

Սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից որոշ դեպքերում կատարվել են ավանդի փոխհատուցման գումարի կրկնակի վճարումներ:

Օրինակ՝ Արտաշատի ՍԾՏԳ-ում ավանդատուների հաշվառման ցուցակում հայտնաբերվել են թվով 3 գործեր, որոնց վճարումը դադարեցվել է կրկնակի հաշվառման պատճառով, իսկ մեկ դեպքով գումարը մուտքագրվել է 2 անգամ և ավելի է վճարվել 11 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման:

Կենտրոնի ՍԾՏԳ-ում հաշվառված Օսաննա Խուդավերդյանին 20.07.2009 թ. վճարվել է 7232 ԽՍՀՄ ռուբլու դիմաց փոխհատուցման գումար, որի մեջ՝ ըստ Խնայբանկի տեղեկանքի ներառվել է նաև 40%-ի չափով փոխհատուցման ենթակա 2009 ԽՍՀՄ ռուբլին, որը հետագայում առանձնացվել և կրկին ներկայացվել է որպես փոխհատուցման գումար: Միաժամանակ, ավանդատուին վճարվել է նաև մահացած Գուրգեն Խուդավերդյանի 4136 ռուբլու դիմաց հասանելիք գումարն ամբողջությամբ՝ սահմանված 50%-ի փոխարեն: Արդյունքում, ընդամենը ավելի է վճարվել 4077 ԽՍՀՄ ռուբլու հաշվով գումար, որը կազմում է 49.2 հազ. դրամ:

Արձանագրվել է կրկնակի վճարման 2 դեպք՝ 60.2 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով, որը ենթակա է վերականգնման ՀՀ պետական բյուջե:

Նախկին ԽՍՀՄ Խնայբանկում ներդրված ավանդների դիմաց դրամական փոխհատուցման ծրագրի իրականացման ժամանակ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության, «Նորք» տեղեկատվավերլուծական կենտրոնի,

«Հայաստանի Հանրապետության խնայողական բանկ» («ՎՏԲ-Հայաստան բանկ») ՓԲԸ-ի, սոցիալական ծառայությունների տարածքային գործակալությունների կողմից գործող կարգերով սահմանված պահանջների և համապատասխան պայմանագրերով ստանձնած պարտավորությունների ոչ լիարժեք կատարման հետևանքով արձանագրվել են նաև այլ բնույթի խախտումներ, որոնք բացասաբար են ազդել ավանդների փոխհատուցման ծրագրի իրականացման ընթացքի և արդյունքների վրա:

Մասնավորապես, «ՎՏԲ-Հայաստան բանկ»-ի համապատասխան մասնաճյուղերի կողմից ավանդատուներին տրամադրվել են տեղեկանքներ իրենց հաշիվներում առկա կամ ճշտված մնացորդների վերաբերյալ, որի դիմաց որպես սպասարկման վճար գանձվել է 2.0 հազ. դրամ, մինչդեռ, համաձայն կնքված պայմանագրի՝ նման ծառայությունները պետք մատուցվեին անվճար՝ ՀՀ պետական բյուջեից այդ նպատակով հատկացված միջոցների հաշվին:

Օրինակ՝ միայն Կոտայքի մարզի Աբովյանի ՍԾՏԳ-ի պահանջով «ՎՏԲ-Հայաստան բանկ»-ի համապատասխան մասնաճյուղերի կողմից տեղեկանք տրամադրելու համար ավանդատուներից գանձվել է լրացուցիչ 1,340.0 հազ. դրամ թվով 670, իսկ Չարենցավանի ՍԾՏԳ-ի պահանջով՝ 1,148.0 հազ. դրամ՝ թվով 574 բանկային տեղեկանքի համար:

Ընդամենը արձանագրվել է լրացուցիչ տեղեկանքների տրամադրման 3925 դեպք, որի արդյունքում ավանդատուների կողմից կատարվել են 7,950.0 հազ. դրամի ծախսեր:

Գիտարկվող ծրագրի շրջանակներում ընտրանքով ընդգրկված թվով 18 ՍԾՏԳ, ՍԾՏԲ-ներում իրականացվել է թվով 9708 ավանդատուի գործի ուսումնասիրություն, որի արդյունքում հայտնաբերված խախտումների ընդհանուր թիվը կազմել է 541 դեպք (ուսումնասիրված գործերի 5.6 %-ը)՝ 36,344.0 հազ. դրամ գումարով:

Այսպիսով, «Նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկում ներդրված ավանդների դիմաց դրամական փոխհատուցում» ծրագրի կատարման ընթացքում թույլ տրված խախտումների և թերությունների բնույթն ու ծավալները վկայում են այն մասին, որ սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների, ինչպես նաև շահագրգիռ և պատասխանատու այլ մարմինների և կազմակերպությունների կողմից պատշաճ միջոցներ չեն ձեռնարկվել հանրապետության սոցիալական ամենաախտցելի խմբի՝ նպաստառուների ավանդադրած գումարների փոխհատուցման գործընթացի արդյունավետ իրականացման, այդ նպատակով ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հասցեական և նպատակային օգտագործման ուղղությամբ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ընտանեկան նպաստի նշանակման և նպաստառուների տարեկան փաստագրումների ժամանակ ընտանիքի անապահովության միավորի հաշվարկման և ճշգրտման աշխատանքներն իրականացվել են ցածր արդյունավետությամբ, որը մեծապես պայմանավորված է նպաստառու ընտանիքների իրական եկամուտների վերաբերյալ օպերատիվ և արժանահավատ տեղեկատվության բացակայությամբ: «Նորք» տեղեկատվավերլուծական կենտրոն» ՓԲԸ-ի կողմից անհատական (անձնավորված) հաշվառման «Պառնաս» ծրագրով տվյալների համադրումներ պատշաճ կերպով չեն իրականացվել, տեղեկատվությունը տրամադրվել է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետների և պարբերականության խախտմամբ: Հաշվետու ժամանակահատվածում, միայն նշված պատճառով, արձանագրվել է խախտմամբ նպաստի վճարման 3023 դեպք՝ 239,990.3 հազ. դրամ գումարով:

2. Բացահայտվել են նապաստառու ընտանիքների կողմից աշխատելու վերաբերյալ տեղեկատվությունը թաքցնելու, անապահովության աստիճանի գնահատման ընթացքում զբաղվածությամբ պայմանավորված՝ ստացված եկամուտները ոչ լիարժեք արտացոլելու փաստեր: Արդյունքում, հայտնաբերված թվով 124 խախտման դեպքով ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 17,247.0 հազ. դրամի վնաս, որից 3,411.5 հազ. դրամը վերականգնման ենթակա գումարն է:

3. Սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից անապահովության միավորի հաշվարկման ընթացքում առանձին դեպքերում որպես եկամուտ չեն մուտքագրվել զբաղվածության տարածքային կենտրոնում հաշվառված նպաստառուի կողմից ներկայացված տեղեկանքներում արտացոլված գործազրկության նպաստի գումարները: Արձանագրվել են նաև գործազուրկի կարգավիճակը բնութագրող գործակցի սխալ կիրառման փաստեր: Արդյունքում, թույլ տրված թվով 39 խախտումների հետևանքով ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 1,847.5 հազ. դրամի վնաս, որից 1,280.0 հազ. դրամը ենթակա է վերականգնման:

4. Չի ապահովվել սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների պատշաճ համագործակցությունը տեղական ինքնակառավարման մարմինների, ՀՀ ոստիկանության բնակչության տեղական ռեզիստորը վարող տարածքային մարմինների հետ, ինչը հնարավորություն չի տվել ընտանիքների անապահովության գնահատումն իրականացնել ընտանիքի կազմի մասին օբյեկտիվ տեղեկատվության հիման վրա: Արդյունքում, թույլ է տրվել օրենսդրության խախտմամբ ընտանեկան նպաստի նշանակման և վճարման թվով 239 դեպք, ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 83,221.7 հազ. դրամ վնաս, որից վերականգնման է ենթակա 39,065.8 հազ. դրամը:

5. Որոշ դեպքերում սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից կոպտորեն խախտվել է օրենսդրության պահանջը՝ ընտանիքի սոցիալական անձնագրում «հարգելի բացակա» տվյալի մուտքագրման վերաբերյալ, որն էականորեն ազդում է ընտանիքի անապահովության միավորի վրա: Արձանագրված թվով 12 խախտումներով ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 3,562.0 հազ. դրամ, որից վերականգնման է ենթակա 1,805.5 հազ. դրամը:

6. Գյուղական համայնքներում նպաստառու ընտանիքների կողմից թաքցվել են անասնազվիսաբանակի իրական թվի վերաբերյալ տեղեկությունները, իսկ տարածքային գործակալությունները սկզբունքային մոտեցում չեն ցուցաբերել դրանք տնայցերով և օրենսդրությամբ սահմանված այլ միջոցներով պարզելու նկատմամբ: Արդյունքում, հայտնաբերված թվով 60 խախտման դեպքով ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 17,940.0 հազ. դրամ, որից վերականգնման է ենթակա 14,270.5 հազ. դրամը:

7. Էական խախտումներ են հայտնաբերվել միայնակ չաշխատող կենսաթոշակառուի Կ87 ծածկագրի կիրառմամբ ընտանեկան նպաստի նշանակման գործում: 68 դեպքում նպաստառուների կողմից թաքցվել են զավակների առկայության կամ նույն բնակության վայրում այլ անձանց հաշվառված լինելու փաստերը, որի հետևանքով ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 18,962.0 հազ. դրամի վնաս, որից վերականգնման է ենթակա 7,494.5 հազ. դրամը:

8. Արձանագրվել են նաև այլ բնույթի թվով 38 խախտումներ (մասնավորապես՝ ընդհանուր տնտեսություն վարելու վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության պահանջը չկատարելու, կենսաթոշակի նշանակման փաստը թաքցնելու և կենսաթոշակի չափի վերաբերյալ տեղեկանքը ուշացումով ներկայացնելու, ավտոտրանսպորտային միջոցները չհաշվառելու, ձեռնարկատիրությամբ զբաղվելու մասին տեղեկատվություն չտրամադրելու հետ կապված), որի արդյունքում ՀՀ պետական բյուջեին պատճառվել է 6,299.0 հազ. դրամի վնաս, որից վերականգնման ենթակա գումարը կազմել է 3,169.0 հազ. դրամ:

9. Ընդհանուր առմամբ, ընտրանքով ընդգրկված թվով 18 ՍԾՏԳ-ներում և ՍԾՏԲ-ներում իրականացված վերահսկողության արդյունքներով հայտնաբերվել է տարբեր բնույթի թվով 581 խախտման դեպք (բացի «Պառնաս» ծրագրի հետ համադրման արդյունքում արձանագրված 30123 դեպքից), ՀՀ պետական բյուջեին բյուջեին պատճառվել է 149,576.2 հազ. դրամի վնաս (առանց անհատական հաշվառման «Պառնաս» ծրագրի հետ համադրման արդյունքների), որից վերականգնման ենթակա

գումարը կազմել է 70,785.8 հազ. դրամ: Ընդ որում, հայտնաբերված խախտումներից 556-ի դեպքում ընտանիքները կորցնում են նպաստի իրավունքը:

10. Հրատապ օգնության նշանակման և վճարման գծով հայտնաբերվել է անարդյունավետ ծախսերի կատարման 34 դեպք, երբ կանոնավոր եկամուտ ունեցող ընտանիքներին պարբերաբար հատկացվել են ֆինանսական միջոցներ՝ առանց պատճառների և նպատակայնության լուրջ հիմնավորման: ՀՀ պետական բյուջեին պատճառված վնասը կազմել է 2,405.5 հազ. դրամ:

11. Առանձին դեպքերում սոցիալական աջակցության խորհրդի գործունեությունը կրել է ձևական բնույթ: Համաձայն որոշ արձանագրությունների և որոշումների՝ մեկ օրվա ընթացքում քննարկվել են «Ընտանեկան նպաստ» համակարգում ընդգրկված հարյուրավոր ընտանիքներին հրատապ օգնություն հատկացնելու կամ մի քանի տասնյակ ընտանիքներին ավելի վճարված գումարների վերադարձնելու հարցեր, ընդունվել են համապատասխան որոշումներ՝ առանց տնայցերի կատարման և անապահովության աստիճանի պատշաճ կերպով որոշման:

12. Հայտնաբերվել են նաև սոցիալական աջակցության խորհուրդների կողմից ՀՀ օրենսդրությամբ իրենց վերապահված լիազորությունների և գործառույթների շրջանակների խախտումների դեպքեր:

13. Արձանագրված թերությունները և ՀՀ օրենսդրության պահանջների խախտումները, նվազեցնելով ՀՀ պետական բյուջեից կատարված ծախսերի հասցեականությունը, հանգեցրել են նաև սոցիալական ծառայությունների մատուցման արդյունավետության մակարդակի անկմանը:

14. Որոշ դեպքերում մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստները նշանակվել են անարժանահավատ տեղեկատվության հիման վրա: Սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից չի պարզվել քաղաքացիների ներկայացրած փաստաթղթերի հավաստիությունը, որի հետևանքով սահմանված ժամկետից շուտ աշխատանքի վերադարձած, աշխատանքից ազատված, ինչպես նաև մեկից ավելի գործատուների մոտ աշխատող ծնողներին նպաստի վճարումը չի դադարեցվել: Արդյունքում, հայտնաբերվել է թվով 193 խախտման դեպք, ՀՀ պետական բյուջեից կատարվել են 16,578.0 հազ. դրամի ավելի ծախսեր, որից վերականգնման է ենթակա 8,784.0 հազ. դրամը:

15. Նպաստառու ընտանիքների «Երեխայի առաջին դասարան ընդունվելու միանվագ օգնության» ծրագրի ուսումնասիրության արդյունքներով արձանագրվել է «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի թվով 29 խախտման դեպք՝ կապված նպաստառու ընտանիքների սահմանված ժամկետներում վեց տարին չլրացած

երեխաներին, ինչպես նաև 6 դեպքում նպաստառուի իրավունքից զրկված ընտանիքներին միանվագ օգնություն հատկացնելու հետ:

16. Սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների և «Նորք» ՓԲԸ-ի կողմից չի ապահովվել ԽՍՀՄ Խնայքանկում ներդրված ավանդների փոխհատուցման տեղեկատվական բազայի, ավանդատուների հաշվառման ցուցակների ճշգրտումը, որի հետևանքով փոխհատուցման գումարների վճարման ցուցակներում ընդգրկվել են թվով 142 մահացած, փոխհատուցման իրավունքը կորցրած ավանդատուներ: 39 դեպքում ավանդատուի փոխհատուցման գումարը ընտանիքի կազմում ընդգրկված անձանց 50%-ի փոխարեն վճարվել է 100%-ով՝ 884.9 հազ. դրամի և 42690 ԽՍՀՄ ռուբլու չափով:

17. Չի ապահովվել նաև ՀՀ կառավարության N 352-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 30-րդ կետի պահանջների կատարումը, ըստ որի ավանդի փոխհատուցում ստանալու իրավունք ունեն 2005 թ. ապրիլի 1-ից մինչև 2006 թ. ապրիլի 1-ն ընկած ժամանակահատվածում անընդմեջ ընտանեկան նպաստի իրավունք ունեցող և 2006 թ. ապրիլի 1-ից հետո այդ իրավունքը պահպանած ավանդատու հանդիսացող քաղաքացիները: Արձանագրված 62 դեպքում (ներառյալ՝ Կ87 ծածկագրի սխալ կիրառման 19 դեպքը) սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության կողմից համապատասխան գործողություններ չեն ձեռնարկվել օրենսդրության խախտմամբ վճարված 10,842.0 հազ. դրամի չափով գումարը ՀՀ պետական բյուջե գանձելու ուղղությամբ:

18. Բացի այդ, 129 դեպքում սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից խախտվել է ՀՀ կառավարության N 352-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 31-րդ կետի պահանջը՝ փոխհատուցման գործընթացի դադարեցման հիմքերի և պատճառների վերաբերյալ, հանգեցնելով նպաստառուների կողմից իրենց հասանելի գումարի ստացման ժամկետների հետաձգմանը և անգամ այդ իրավունքի կորստին:

19. Որոշ սոցիալական ծառայության տարածքային մարմինների կողմից «ավանդի մնացորդի վերաբերյալ հաշվի քարտում արձանագրված և խնայողական գրքույկում արձանագրված գումարների տարբերության դեպքում հիմք է ընդունվել առավելագույն գումարը՝ օրենսդրությամբ սահմանված նվազագույնի փոխարեն: Հայտնաբերվել է թվով 150 խախտման դեպք՝ 465.5 հազ. դրամ գումարով: Արձանագրվել են նաև ավանդի փոխհատուցման գումարի կրկնակի վճարման դեպքեր:

20. Ընդհանուր առմամբ, «Նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկում ներդրված ավանդների դիմաց դրամական փոխհատուցում» ծրագրի կատարման շրջանակներում իրականացված ուսումնասիրությամբ ընտրանքով ընդգրկված 18 սոցիալական

ծառայության տարածքային մարմիններում թվով 9708 ավանդատուի գործերում հայտնաբերվել են 541 տարաբնույթ խախտումներ՝ 36,344.0 հազ. դրամ գումարով:

21. Պետական նպաստների նշանակման, ինչպես նաև նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկում ներդրված ավանդների դիմաց դրամական փոխհատուցման գումարների հաշվարկման ու վճարման գործում հայտնաբերված խախտումները թույլ են տալիս եզրակացնել, որ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության, Երևանի քաղաքապետարանի և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից դեռևս պատշաճ ուշադրություն չի հատկացվում սոցիալական ծրագրերի իրականացման արդյունավետության և հասցեականության ապահովման, ինչպես նաև այդ ուղղությամբ ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների նպատակային օգտագործման հարցերին, իսկ նրանց կողմից իրականացվող վերահսկողությունը բավարար չէ համակարգում առկա խնդիրները վերացնելու համար:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կառավարությանը՝

1. ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության և համապատասխան տեղական ինքնակառավարման մարմինների մասնակցությամբ քննարկել սոցիալական ծառայություններ տրամադրող տարածքային մարմինների կողմից վճարվող Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեով նախատեսված սոցիալական վճարների նշանակման և վճարման նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքներով արձանագրված խախտումները և փաստերը, միջոցներ ձեռնարկել դրանք վերացնելու ուղղությամբ:

2. Հաշվի առնելով սոցիալական աջակցության խորհուրդների գործունեության արդյունավետության վերաբերյալ կատարված եզրահանգումները՝ քննարկել ՀՀ օրենսդրությամբ նրան վերապահված գործառույթների և լիազորությունների շրջանակների վերանայման (հստակեցման) կամ հետագա գոյության նպատակահարմարության հարցը:

3. Քննարկել մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստի իրավունքը՝ անկախ նրանց աշխատելու հանգամանքից բոլոր ծնողներին վերապահելու նպատակահարմարության հարցը:

ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը՝

1. Քննության առնել սոցիալական ծառայություններ տարածքային մարմիններում վերահսկողության արդյունքներով հայտնաբերված խախտումները և թերությունները, բացահայտել դրանց պատճառները՝ վերացմանն ուղղված միջոցներ ձեռնարկելու նպատակով: Քննարկումներում ներգրավել պետական նպաստների նշանակման և վճարման, ինչպես նաև նախկին ԽՍՀՄ Խնայբանկում ներդրված ավանդների դիմաց գումարների փոխհատուցման գործընթացներում մասնակցող բոլոր շահագրգիռ մարմինների և կազմակերպությունների պատասխանատու անձանց՝ ՀՀ օրենսդրությամբ նրանց վերապահված գործառույթների իրականացման գործում թույլ տրված թերացումների և խախտումների պատճառները ճշտելու, դրանք հետագայում բացառելու նպատակով հստակ միջոցառումներ մշակելու համար:

2. Հատուկ ուշադրություն դարձնել ընտանեկան նպաստի նշանակման և վճարման գործընթացների արդյունավետության և հասցեականության ապահովման հարցերին, այդ նպատակով վերացնել նպաստի նշանակման, նպաստառու ընտանիքների անապահովության աստիճանի գնահատման ընթացքում անհրաժեշտ տեղեկատվական հոսքերի կարգավորմանը խոչընդոտող գործոնների վերացմանը:

3. Կենտրոնացնել բոլոր տեղեկատվական համակարգերը, ինչպես նաև դրանց մասով համադրման համար անհրաժեշտ այլ մարմինների կողմից ներկայացվող հարակից տեղեկատվական բազաները: Հետևողականություն ցուցաբերել կենտրոնացված և արդիականացված «Նպաստ» համակարգի արագ ներդրմանը, որը թույլ կտա սոցիալական ծառայության տարածքային մարմիններին ճշգրիտ տեղեկատվություն ստանալ նպաստառու ընտանիքների կազմի, զբաղվածության, եկամուտների և անապահովության աստիճանի գնահատման համար ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ տվյալների վերաբերյալ:

4. Վերջնականապես լուծել տեղեկատվական համակարգերի՝ միմյանց հետ ուղիղ կապով փոխկապակցվածության ապահովման խնդիրները՝ բացառելով սխալ տեղեկատվության օգտագործումը նպաստի նշանակման ընթացքում:

5. Ձեռնարկել միջոցներ անհատական (անձնավորված) հաշվառման «Պառնաս» համակարգի բազայում և սոցիալական ծառայության տարածքային մարմիններում առկա տվյալների համադրման աշխատանքների օպերատիվությունն ու սահմանված կարգին համապատասխան պարբերականությունն ապահովելու ուղղությամբ: Հատուկ ուշադրություն հատկացնել համակարգի ամբողջականացմանը՝ համապատասխան մուտքագրումներ կատարելու միջոցով:

6. Նախկին ԽՍՀՄ Խնայքանկում ներդրված ավանդների դիմաց գումարների փոխհատուցման գործընթացի արդյունավետությունն ու թափանցիկությունն ապահովելու նպատակով լուծել ավանդատուների համար ինտերնետային կայքէջում տեղադրված տեղեկատվական բազայի ամբողջական հասանելիության խնդիրը՝ կապված կենտրոնական բազայի շարժի և վճարումների ընթացքի հետ:

7. Ուժեղացնել վերահսկողությունը սոցիալական ծրագրերի իրականացման արդյունավետության և հասցեականության ապահովման, ինչպես նաև այդ ուղղությամբ ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների նպատակային օգտագործման նկատմամբ, պատշաճ միջոցներ ձեռնարկել բացահայտված խախտումները հետազայում կանխարգելելու ուղղությամբ:

ՀՀ պետական բյուջե վերականգնվող գումարները փոխանցել ՀՀ վերահսկիչ պալատի անվամբ բացված «պետությանը պատճառված վնասների փոխհատուցումից մուտքեր» (900005281515) հաշվեհամարին, կամ գանձապետարանի համակարգում բացված այլ եկամտային հաշվին՝ նշելով «96» կոդը:

«ՀՀ Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) կետի համաձայն, մեկամսյա ժամկետում վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ: